

[Helle Degn]

sig for at få etableret en atomvåbenfri zone i Norden. En betydelig del af de problemer, som ridses op i bemærkningerne til forslaget, vil efter vores opfattelse kunne løses i det øjeblik, zonen er etableret.

Vi har ikke noget imod, at der på basis af forslaget indhentes opklarende materiale i forbindelse med et udvalgsarbejde, men socialdemokratiet kan ikke medvirke til forslaget, først og fremmest fordi vi finder det urealistisk.

Arentoft (KF).

I første omgang må man jo sige, at forslaget ser smukt ud, og det har meget fyldige bemærkninger; men alligevel vil jeg karakterisere det som uigennemtænkt og inkonsekvent. Alene den omstændighed at når man læser selve forslaget, så er der nævnt Østersølandene, Sverige, Finland, DDR, Polen og Sovjetunionen; et så vigtigt land som Vesttyskland, som vitterlig har u-både i Østersøen, er end ikke nævnt i selve teksten. I øvrigt har hverken Finland eller DDR overhovedet u-både i dag.

Når man så ser lidt hen i bemærkningerne, så står der, at meget tyder på, at u-bådenes dage i Østersøen er ved at være talt på grund af de teknologiske fremskridt inden for u-bådssporing og -bekæmpelsesteknik. Men jeg tror nok, forslagsstillerne selv er klar over, at der i Østersøen er helt specielle sonarforhold. På grund af saltlag og temperaturforskelslag er det et af de områder i verden, hvor det er allersværest at detektere u-både; og end ikke med de sidste nye ting – man har prøvet med laserstråler osv. – kan man komme videre på det område.

Der står også meget sjovt lidt længere henne, at ordningen vil betyde, at samtlige sovjetiske og polske u-både i Østersøen må lægges op eller tilsluttes andre flåder end Østersøflåden. Det får mig til at tænke på en forurenende virksomhed, som bygger høje skorste-ne, for så kommer forureningen ikke til at ramme lige det område, hvor virksomheden ligger; men al røgen og møget løber langt væk og generer nogle andre. Altså, kunne man få u-bådene ud af Østersøen, så kunne de såmænd udmærket godt gå hen og genere alle andre steder; det synes jeg også er lidt inkonsekvent.

Den sikkerhedspolitiske situation i og omkring Østersøen omfattes normalt af begrebet den nordiske balance. Betegnelsen dækker bl.a. det forhold, at de militære styrkeforhold i området er acceptable for alle involverede parter, idet intet land og ingen pakt kan siges at være udpræget dominerende. Disse balancerede styrkeforhold har gensidigt været accepteret som et sikkerhedsskabende forhold gennem de sidste årtier. Det har samtidig været erkendt, at denne situation burde sikres længst muligt mod markante forskydninger og ensidige ændringer.

Som den sømilitært største nation i området har Sovjet flere gange søgt at opnå en sømilitær dominans i Østersøen. Herunder har det bl.a. været forsøgt at give området status som lukket hav, det vil sige, at området kun skal være umiddelbart tilgængeligt for randstaternes skibsfart. Imod dette har øvrige flådenationer, i dag først og fremmest USA, men også England og Frankrig, protesteret og hævdet en ubegrænset ret til adgangen til Østersøen i overensstemmelse med områdets status som åbent hav; det var netop det, udenrigsministeren var inde på.

Et traktatmæssigt forbud mod tilstedeværelse af undervandsbåde i Østersøen vil således ikke alene medføre væsentlige forskydninger i områdets sømilitære styrkeforhold, men vil også ændre den hævdvundne internationale status i en sådan grad, at de folkeretlige konsekvenser heraf umiddelbart vil være uoverskuelige. Mulighed for en hel eller delvis ratificering må bedømmes som helt usandsynlig.

Igennem de seneste år har Warszawapagtlandenes voksende militære udbygning, specielt de øgede militære aktiviteter i Østersøområdet, medført forøgede skævheder i områdets militære balance. Situationen kan dog stadig med enkelte undtagelser betegnes som relativt stabil.

Ud fra de årlige oversigter fra bl.a. Det internationale institut for strategiske Studier kan der umiddelbart opstilles en funktionel oversigt over de samlede militære styrker. Ved sammenligning viser de seneste års oversigt en gradvis, en stadig øget udvikling af Warszawapagtflådens landgangspotential. Disse styrker har for længst opnået et omfang, som klart angiver, at de er etableret med henblik på eventuelle offensive operationer, det vil sige til angrebsformål på dansk,